

ФІЛОСОФІЯ

УДК 004.8

Блозва Л. М.,
аспірантка кафедри філософії,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(Київ, Україна), E-mail: LBlözva@ukr.net

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД

***Анотація.** Здійснено аналіз проблеми створення штучного інтелекту з філософсько-антропологічних позицій. Визначено поняття природного людського інтелекту і штучного інтелекту та показано відмінності між цими поняттями. Наведені типові приклади, що демонструють широке використання високотехнологічних пристроїв із системами штучної інтелектуальності для підвищення ефективності інтелектуальної діяльності людини. Дана оцінка переваг і загроз застосування систем із штучною інтелектуальністю.*

***Ключові слова:** природний інтелект, штучний інтелект, природа людини, smart-технології, Інтернет розумних речей.*

Актуальність. В наш час практика реалізації мегапроектів по вивченню людського мозку (Human Connectome, BRAIN Initiative – метою є складення детальної карти мозку людини; Human Brain Project – моделювання мозку людини, завантаження мозку людини в комп'ютер, нейроінженерійна симуляція людського мозку тощо) набула нечуваних раніше масштабів, що якраз свідчить про те, що дослідження в галузі створення систем зі штучною інтелектуальністю перебувають на етапі своєрідного Ренесансу. Адже, за останні три роки в області штучного інтелекту відбулося більше проривів, ніж за останні тридцять років.

Епоха високих технологій розширює можливості інтелектуальної діяльності людини хоча й одночасно несе за собою нові виклики людському інтелекту, спонукає заново переосмислювати не тільки питання про сутність природного інтелекту в його численних проявах, але й сам статус людини як homo sapiens, як носія біо-психо-соціо-когно-антропологічних властивостей людини і як носія того ж самого природного інтелекту [1, с. 4].

У сучасному культурному космосі землян штучний інтелект розглядається як одна з найбільш передових наукових дисциплін і як ключова соціогуманітарна технологія преображення людської природи. Разом з тим, саме системи нейроінженерійної симуляції людського мозку не тільки покликані підсилювати весь комплекс біо-психо-соціо-когно-антропологічних властивостей людини, але й є одночасно одними із типів соціогуманітарними технологіями за допомогою яких відбувається преображення людини в постлюдину. Методи штучного інтелекту дають можливість вирішувати численні складні завдання завдяки тому, що вони мають велике число ступенів свободи варіантів пошуку рішень, які наближаються до нескінченності. Саме системи штучного інтелекту можуть впоратися з вирішенням складних проблем, які стоять перед людством у XXI столітті.

Постановка проблеми. Головним із ключових філософських питань в проблематиці розробки штучного інтелекту є мета його створення. Осмислюючи досягнення в області реалізації мегапроектів метою яких є складення детальної карти мозку людини, моделювання мозку людини, завантаження мозку людини в комп'ютер, нейроінженерійна симуляція людського мозку виникають наступні питання. Які наслідки чекають людство, якщо штучний інтелект буде створено? Чи можливо, що зміни, які починають відбуватися з людиною внаслідок розвит-

ку штучного інтелекту, здатні змінити природу людини, перетворити вид *Homo Sapiens* у вид *Techno Sapiens i*, відповідно, світ природний біологічний в світ штучний технологічний?

Аналіз публікацій і досліджень у даній галузі. Зростання здатності обчислювальних систем до обробки інформації у зв'язку з появою надлюдського штучного інтелекту, що призводить до радикальної зміни всіх аспектів життя людей, та й самих людей зокрема аналізується у книзі «The Singularity Is Near» Р. Курцвейля. С. Хокінг, Р. Пенроуз, А. Шимоні, Н. Картрайт розглядають питання створення штучного інтелекту та прогнозують можливі загрози і наслідки. Етичні питання в процесі створення штучного інтелекту та питання створення дружнього штучного інтелекту висвітлюються в статті «Artificial Intelligence as a Positive and Negative Factor in Global Risk» Е. Юдковськи.

Мета статті полягає у висвітленні філософсько-антропологічного бачення у ролі різних систем штучного інтелекту в підсиленні біологічного мозку людини та преображення когнітивно-перетворювальної діяльності людини.

Виклад основних положень статті. Зараз розпочалась четверта промислова революція (її ще називають Індустрія 4.0). В загальних рисах глобальна концепція Індустрії 4.0 наступна: створення весвітньої мережі пристроїв, здатних спілкуватися один з одним і обробляти величезні обсяги даних (інтернет речей) за допомогою все більш потужних процесорів та технічних засобів, при тому не залучаючи до цього людину.

Зараз, інтернет речей (IoT, Internet of Things) стає домінуючою технологією. Підключеними до мобільної мережі автомобілями і будинками вже нікого не здивуєш. У деяких європейських країнах вже навіть створюються окремі стільникові мережі для спілкування предметів між собою. Така взаємодія має збільшити ефективність виробництва, медицини, освіти, політики та інших речей, з якими людина стикається в повсякденному житті. Проте, щоб справлятися з таким масивом даних, знадобиться щось, більше, ніж людський мозок. Відповідь очевидна – необхідний штучний інтелект, системи зі штучною інтелектуальністю. Метою створення систем штучного інтелекту є вирішення соціально значущих задач і виконання соціальних функцій.

В даний час тривають суперечки про те, що ж таке штучний інтелект. У понятті «штучний інтелект» інтегруються проблеми на стику філософії, математики, фізики та інших природничих наук, а також питання гуманітарії. Проте, пізнання штучного інтелекту невіддільне від пізнання людини, її свідомості і мислення. Тому, щоб глибше розкрити проблему штучного інтелекту слід розкрити поняття природного інтелекту, адже штучний інтелект є імітацією природного.

Термін «інтелект» (intelligence) походить від латинського «intellectus» – що означає розум; розумові здібності людини. Інтелект ототожнюють з усіма можливостями людської свідомості, з розумовими здібностями людини. Обчислення, вираховування, оперування інформацією є лише окремі прояви людського інтелекту. Інтелект людини оперує словами (вербальний інтелект), образами (візуальний), поняттями і судженнями (логічний), оригінальними ідеями (творчий), рухами, діями власного тіла (фізичний), чуттями емоціями (емоційний), знаннями здобутими суспільством (соціальний). Природний інтелект є властивістю людини, як живої біопсихосоціальної та одухотвореної істоти, яка здатна до самоусвідомлення та є єдністю раціонального і чуттєвого, теоретичного і практичного, знання і віри.

Більшість дослідників, штучний інтелект асоціюють з людським, природним інтелектом, який донедавна вважався головним засобом і головним знаряддям пізнання світу, як його ще називали «універсальним інструментом пізнання».

Поняття «штучний інтелект» (artificial intelligence) – зазвичай тлумачиться, як властивість автоматичних систем брати на себе окремі когнітивні функції мозку людини, наприклад, вибирати і приймати оптимальні рішення на основі раніше

отриманого досвіду і раціонального аналізу зовнішніх впливів. Штучний інтелект – це сукупність засобів програмного забезпечення, які за своїм принципом дії подібні з інтелектом людини, істотно полегшують її розумову працю, допомагають у вирішенні різного роду завдань і розширюють межі пізнання навколишнього світу [4, с. 4].

У 1956 році американський дослідник Джордж Маккарті вперше вводить термін «штучний інтелект» і наголошує, що визначення поняття штучного інтелекту не слід розуміти, як щось таке, що тільки копіює методи пізнання і поведінку людини, йому властиво використовувати і свої методи [5, с. 81]. На сьогодні існують різні тлумачення цього поняття, зокрема його, ототожнюють з розумовими операціями, зі стилем і стратегіями вирішення проблемних ситуацій, здатності до навчання, до пізнання, до індивідуальних особливостей орієнтування в ситуації, когнітивним стилем, з біопсихічною адаптацією до існуючих обставин життя.

Природний, людський інтелект не є константою. Він розвивається, сприяючи виживанню і успіху людини в складному, лише частково осяжному і слабо контрольованому світі. Проте динаміка інтелекту обумовлена тими властивостями і особливостями світу, які постають перед людиною і залишаються постійними вже протягом мільйонів років. І тільки на сучасному етапі розвитку, в добу стрімкого розвитку таких кластерів технологій, як NBICS-технології, сенсорні, мемристорні технології, «Big Data» технології та ін., починають відбуватись кардинальні трансформації в усіх сферах життєдіяльності людини та й самої людини зокрема.

Суперечки з приводу безпеки штучного інтелекту почалися з розвитком цієї технології. Низка вчених стверджують, що штучний інтелект насправді вже створений, тільки він поки ще досить маленький: смартфон або розумна пральна машина – це «немовлята» штучного інтелекту. Про це ще писав комп'ютерний теоретик з МІТ (Massachusetts Institute of Technology) Марвін Мінський: «Комп'ютери будуть вчитися виконувати різні інтелектуальні функції, крок за кроком, з усе зростаючою швидкістю. На зміну калькуляторів прийдуть роботи-водії та роботи-композитори (в 2016 році ми маємо працюючі прототипи), а потім роботи-фізики і роботи-адвокати (вони на підході)» [6, с. 84]. Такі компанії, як Google, Apple, Facebook, Amazon і Microsoft вважають, що системи штучного інтелекту ніякої загрози не несуть і сприймають їх як вигідне вкладення капіталу. Представники іншого табору, який очолюють Елон Маск і Стівен Хокінг, переконані, що одного разу штучний інтелект перевершить розум людини і роботи поневолять людей.

«Еволюція технологій, нанотехнологій, штучного інтелекту дійсно може привести до створення нового розуму, здатного змагатися з людським. Сьогодні в світі більше 20 млн роботів, їх чисельність щорічно подвоюється і приблизно до 2030 року перевищить кількість людей на планеті» стверджує в своєму інтерв'ю Дейв Еванс, футуролог, винахідник-інноватор американської корпорації Cisco Systems.

Однак необхідно брати до уваги ту обставину, що перспективи, які відкриваються завдяки впровадженню технологій зі штучним інтелектом, носять амбівалентний характер. Проте поряд з великими науковими та економічними можливостями слід звернути увагу на потенційну загрозу таких технологій для людини. Адже володіння автономними системами штучного інтелекту може не тільки врятувати людину в екстремальних випадках, а й поставити її в безвихідне становище, заблокувати її діяльність, привести до небезпечних ситуацій (досить згадати деструктивну роль комп'ютерних вірусів, що володіють усіма атрибутами систем штучного інтелекту). Іншими словами, слід проаналізувати проблеми і небезпеки, які можуть виникнути при подальшому використанні систем, які володіють комп'ютерною інтелектуальністю, при проникненні з їх допомогою в глибини людського розуму і в сутність природних сил природи (їх частиною є і сама людина).

Дослідження в галузі вивчення людського мозку набирає все більших і більших розмахів. Для прикладу, в IBM (International Business Machines Corporation) є проект Blue Brain, в рамках якого детально досліджується мозок, включаючи всі хімічні, фізичні процеси, нейрони, синапси. Європейські учені працюють над складенням детальної карти людського мозку. Так що існує імовірність того, що людський мозок буде відтворений на технічному рівні.

По прогнозам, через 50 років загальна кількість знань і відкриттів зросте на 95%, що, зрозуміло, позначиться на фізичному, психологічному, соціальному розвитку людини, її світосприйнятті та, врешті решт, на природі людини. Все йде до того, що одного разу саме людина, а не природа, зможе визначати свою тривалість життя, зовнішній вигляд і особисті фізичні та інтелектуальні можливості.

В минулому році глава компаній Tesla і SpaceX створив фонд в \$1 млрд для фінансування досліджень, спрямованих на захист людства від штучного інтелекту. На Code Conference Елон Маск також заявив, що готовий інвестувати в розробки, пов'язані із «нейронним мереживом» (мозковий імплантат, що дозволяє безпосередньо підключатися до обчислювальних мереж і миттєво отримувати онлайн-інформацію).

Побоювання з приводу стрімкого розвитку систем штучного інтелекту не безпідставні. У березні цього року штучний інтелект AlphaGo від Google беззастережно переміг найсильнішого в світі гравця в дуже складній інтелектуальній грі «Го» («Go») Лі Седоля. AlphaGo – один з кращих прикладів втілення технології штучних нейронних мереж і глибинного машинного навчання (deep learning). Більше того, у 2015 році комп'ютер також обіграв людини вперше в покер. Тобто він навчився обманувати суперника.

Прогнозування економічних і фінансових показників, прогноз можливих ускладнень у хворих в післяопераційний період, діагностика автомобільних і авіаційних двигунів, управління атомними електростанціями і багато, багато іншого – це все ті області, де системи штучного інтелекту різного рівня реалізації з кожним роком знаходять все більш широке застосування. Широкого поширення методи і технології штучного інтелекту отримують в здійсненні моніторингу екологічного стану навколишнього середовища [3].

Особливо лякає перспектива застосування штучного інтелекту в армії, поліції, судовій системі. Нещодавно, до речі, міжнародне адвокатське агентство прийняло в штат робота «Росса» (Ross), створеного компанією IBM на основі штучного інтелекту Watson. Використовуючи deep learning, він зараз «напрацьовує практику» і в перспективі зможе вести справи з банкрутства самостійно. В червні 2016 року японська технологічна компанія SoftBank розпочала продаж персонального людиноподібного робота. На презентації в Токіо робот Perrege демонстрував, як він може спілкуватися з людьми, реагувати на те, що відбувається навколо і проявляти емоції. Також, не секрет, що вже багато років на замовлення Пентагону конструюють оснащених штучним інтелектом роботів-солдатів.

Реймонд Курцвейл, відомий футуролог, винахідник численних систем для розпізнавання мови, технічний директор в області машинного навчання в компанії Google, опублікував прогноз про те, що чекає людство в майбутні 50 років. Зокрема, він вважає, що вже в 2020 році персональні комп'ютери досягнуть обчислювальної потужності, порівнянної з людським мозком, а у 2022-му в США і Європі будуть діяти закони, що регулюють відносини між людьми і роботами. У 2029 році штучний інтелект не тільки зможе повністю пройти тест Тьюрінга, але зробить це краще за багатьох реальних співрозмовників. Антуан Блондо - генеральний директор компанії Sentient Technologies Holdings, зазначає, що вже в недалекі 5 років розвиток штучного інтелекту досягне того рівня, що ми зможемо просто розмовляти зі своїми телефонами або комп'ютерами, при цьому вони повністю будуть розуміти наші команди.

Останнім часом можна простежити поступове перетворення програмної інженерії в інтелектуальну інженерію, яка розглядає більш загальні проблеми обробки інформації та надання знань. Сучасні системи із штучною інтелектуальністю здатні освоїти набагато більше спеціальностей, ніж людина, завдяки значно більшій кількості різноманітних датчиків і пристосувань, які створені за типом будови органів почуттів людини.

Багато вчених висловлюються, що найголовніша загроза виживанню людської цивілізації – це збільшення обчислювальних потужностей комп'ютерів. Рано чи пізно цей процес призведе до створення «єдиного штучного інтелекту», який буде здатний писати програми самостійно і без втручання людини виробляти собі подібних роботів.

Професор комп'ютерної науки каліфорнійського університету Berkley Стюарт Рассел наводить приклад. Компанія Deep Mind, яку недавно купила Google, провела цікавий експеримент. Тому, хто навчається машинному інтелекту поставили єдину мету – набрати якомога більше балів в відео-іграх. Машина нічого не знала про гру, про рухомі об'єкти в ній. Вона взагалі нічого не знала про світ і була, як тільки що народжена дитина, яка відкрила очі. Через кілька годин машина вже грала в відео-ігри, як найбільш «просунутий» геймер. Це були і «стрілялки», і гонки, і складні стратегії. «Ми думали, що це дуже складне завдання. І, до речі, не знаємо, як у машини це вийшло», – відзначає професор. Він підходить до цілком закономірного висновку: якщо новонароджений малюк до обіду почав грати у відео-ігри на найвищому рівні, його батьки ймовірно занепокояться, що ж відбувається.

Цей приклад добре ілюструє те, що неможливо передбачити, коли машина стане розумнішою людини. І це несе в собі певні ризики. Але, як каже Рассел вже зараз потрібно думати про те, як зберігати контроль над такими системами [2]. «Поки машини стають розумнішими, ми стаємо менш розумними і залежними від них ...», – додає в скарбничку ризиків штучного інтелекту президент Baidu.

Проте, є друга сторона даної проблема, і вона не настільки апокаліптична, як нам малюють дослідники-алармісти. А саме, стверджується, що сучасні «інтелектуальні машини» здатні тільки імітувати окремі інтелектуальні функції людини, окремі психічні процеси (розпізнавання образів, рішення логічних задач, гра в шахи і т.д.), але вони не володіють інтелектуальністю в повному розумінні цього слова – вони не здатні до самонавчання, не можуть осмислено розуміти людську мову і вступати з людиною в осмислений діалог, не здатні творчо підходити до вирішення проблем, не володіють тією гнучкістю поведінки, яка характерна для людини. Ці програми можуть повторювати, відтворювати тільки те, що вже було створено раніше. Власне завдання створення «машинного еквіваленту» людського інтелекту сучасними розробниками систем «штучного інтелекту» фактично навіть і не ставиться, оскільки реальних шляхів вирішення цього завдання на сьогодні вони не бачать [4, с. 8].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, сучасний етап розвитку соціогуманітарних технологій, а зокрема, систем із штучним інтелектом спонукає людину виконувати такі соціально-технічні проекти для реалізації яких властивостей біологічного мозку людини вже не вистачає. Саме тому, на сьогоднішній день стрімко розвивається практика впровадження таких мегапроектів по вивченню мозку людини як Human Connectome, BRAIN Initiative – метою є складення детальної карти мозку людини; Human Brain Project – моделювання мозку людини, завантаження мозку людини в комп'ютер, нейроінженерійна симуляція людського мозку та багато інших. Не дивлячись на те, що стратегія повної реалізації намічених проектів ще дуже далека до фіналу вони вже сьогодні грають важливу роль в вирішенні соціальних проблем в сфері медицини, в промисловості, сільському господарстві, в освіті і навчанні, у війсьній справі тощо.

Підсумком досліджень з питань «штучного інтелекту» є прагнення зрозуміти роботу мозку людини, розкрити секрети людської свідомості і проблему створення машин, які володіють певним рівнем людського інтелекту. В даний час розробляються різні моделі штучного інтелекту в майже всіх областях знань, але до сих пір не створено комп'ютер, який буде здатний обробляти інформацію в будь-якій новій області.

Проблема створення штучного інтелекту залишається до кінця не вирішеною. Найбільші відкриття в сфері штучного інтелекту нас очікують після закінчення розшифровки процесу роботи мозку та складення детальної карти людського мозку. Наслідком цього стане повномасштабна макроеволюція, що передбачає переформатування «людини природної» і заміна її на «людини техногенну».

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Алексеева И. Ю. Интеллект и технологии: Монография. / И. Ю. Алексеева, Е. А. Никитина – Издательство «Проспект». – 2015. – 107 с.
2. Дневник Давоса: Искусственный разум - реальность. Что он может? [Электронный ресурс]. – 2016. – Режим доступа: <http://biz.liga.net/all/it/stati/3223067-obsudili-v-davose-kogda-kompyuter-stanet-umnee-cheloveka.htm>. (дата звернення 20.10.2016) – Назва з екрана.
3. Косыбаева У. А., Философские аспекты проблемы искусственного интеллекта. [Электронный ресурс] / У. А. Касыбаева. – 2008. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/18_NPM_2008/Philosophia/34687.doc.htm. (дата звернення 20.10.2016) – Назва з екрана.
4. Никитин А. С. Эпистемология искусственного интеллекта. Автореф. дисс. на соискание уч. степени к. филос. наук. по специальности 09.00.01 – Онтология и теория познания / А. С. Никитин. – Архангельск. – 2007. – 25 с.
5. McCarthy J. Programs with Common Sense. In Mechanisation of Thought Processes / J. McCarthy // Proceedings of the Symposium of the National Physics Laboratory, London, U.K., 1956. – P. 77–84.
6. Minsky M. «Artificial intelligence» / M. Minsky, S. Papert. – Univ. of Oregon Press, 1972.

REFERENCES:

1. Alekseeva I. Yu., Nikitina E. A. Intellect i tekhnologii: Monografiya [Intellect and technology: Monograph]. – Izdatel'stvo «Prospekt». – 2015. – 107 s.
2. Dnevnik Davosa: Iskusstvennyy razum - real'nost'. Chto on mozhet? [Davos Diary: Artificial Intelligence - a reality. What can he?]. [Electronic resource]. – 2016. – Access mode: <http://biz.liga.net/all/it/stati/3223067-obsudili-v-davose-kogda-kompyuter-stanet-umnee-cheloveka.htm>.
3. Kosybaeva U. A., Filosofskie aspekty problemy isskustvennogo intelekta. [The philosophical aspects of artificial intelligence] [Electronic resource]. – 2008. – Access mode: http://www.rusnauka.com/18_NPM_2008/Philosophia/34687.doc.htm.
4. Nikitin A. S. Epistemologiya iskusstvennogo intelekta. Avtoref. diss. [Epistemology artificial intelligence]. – Arkhangel'sk. – 2007. – 25 s.
5. McCarthy J. Programs with Common Sense. In Mechanisation of Thought Processes // Proceedings of the Symposium of the National Physics Laboratory, London, U.K., 1956. – p. 77–84.
6. Minsky, M., Papert, S. «Artificial intelligence». – Univ. of Oregon Press, 1972.

Блозва Л. Н., аспирант кафедры философии, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (Киев, Украина), E-mail: LBlozva@ukr.net

Искусственный интеллект: философско-антропологический взгляд.

Аннотация. Осуществлен анализ проблемы создания искусственного интеллекта с философско-антропологических позиций. Определено понятие естественного человеческого интеллекта и искусственного интеллекта и показано различия между этими понятиями. Приведены типичные примеры, демонстрирующие широкое использование высокотехнологичных устройств с системами искусственной интеллектуальности для повышения эффективности интеллектуальной деятельности человека. Дана оценка преимуществ и угроз применения систем со искусственной интеллектуальностью.

Ключевые слова: природный интеллект, искусственный интеллект, природа человека, смарт-технологии, Интернет умных вещей.

Blozva L. postgraduate student of the Department of Philosophy, The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine), E-mail: LBlozva@ukr.net

Artificial intelligence: a philosophical-anthropological view.

Abstract. *In today's cultural space earthlings artificial intelligence is regarded as one of the most advanced scientific disciplines and humanities as a key technology transformation of human nature. The concept of «artificial intelligence» integrated problems at the intersection of philosophy, mathematics, physics and other sciences, as well as the humanities. The article analyzes the problem of artificial intelligence with philosophical and anthropological items. The concept of natural human intelligence and artificial intelligence and show the differences between these concepts. These are typical examples that demonstrate the widespread use of high-tech devices with artificial intelligence to improve intellectual activity. The evaluation of the benefits and threats of the use of artificial intellectuality.*

The result of research on «artificial intelligence» is the desire to understand the human brain, to reveal the secrets of the human mind and the problem of creating machines that have a certain level of human intelligence. Currently, different models are constructed of artificial intelligence in almost all fields of study, but has not yet set your computer to be able to process information in any new area. Also rapidly growing practice of implementation of mega-projects on the study of the human brain as .Human Connectome, BRAIN Initiative - the goal is drawing up detailed maps of the human brain; Human Brain Project - simulation of the human brain, the human brain to boot the computer and many others. Despite the fact that the strategy of full implementation of planned projects is far to the finals, they already play an important role in solving social problems in medicine, industry, agriculture, education and training in military affairs and so on.

The problem of artificial intelligence remains unsolved. Major discoveries in the field of artificial intelligence we expect after the decoding process of the brain and drawing up detailed maps of the human brain. The result will be a full-scale macroevolution, which involves reformatting «natural person» and replace it with «man-made man.»

Keywords: *natural intelligence, artificial intelligence, human nature, smart technology, Internet of Things.*

УДК 316.462:316.77]:101

Бондар Т. І.,

кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії

Київського університету ім. Бориса Грінченка
(Київ, Україна), E-mail: polones_@mail.ru

КОМУНІКАТИВНА ПРИРОДА ВЛАДИ

Анотація. *В сучасній соціокультурній ситуації особливої актуальності набуває дослідження ролі комунікації у реалізації влади. Мета статті – проаналізувати комунікативну природу влади та роль комунікації у реалізації владних відносин. Успішна комунікація влади може забезпечуватися переконанням, важливу роль у якому відіграє мова.*

Ключові слова: *влада, комунікація, воля, примус, опір, мова, переконання, кодування, декодування.*

Феномен влади відіграє в житті будь-якого суспільства визначну роль, і тому проблема дослідження влади залишатиметься актуальною доти, доки існує людське суспільство. Будучи явищем багатограним, влада постійно привертає увагу дослідників в галузі філософії, соціології, політики, психології та ін. Різноманіття підходів до вивчення феномену влади з необхідністю породжує і різноманітні трактування цього складного поняття.

Людина – істота суспільна і її буття як соціального суб'єкта невіддільне від буття інших членів соціуму. Результат життєдіяльності того чи іншого суспільного організму завжди є результатом взаємодії його членів, є рівно- векторною величиною реалізації волі кожного з них, устремління, прагнень, бажань, результатів втілення творчої енергії кожного з членів суспільства і т. ін. Тому проблема вла-